

Lausunto valtuustoaloitteeseen / parisuhteiden varhainen tuki Kuopion kaupungissa

Valtuustoryhmän ensimmäisenä allekirjoittajana Hanna Happonen ja 23 muuta kaupungin valtuutettua valtuustoaloitteessaan tuovat esille, että parisuhdeongelmat ja erot heijastuvat lasten elämään. Valtuustoaloitteessa mainitaan, että Lapsiasianvaltuutetun vuosikerran 2019 mukaan lapsiasianvaltuutettu on ollut huolissaan avioerojen yleisyydestä sekä puutteellisesta perhe- ja parisuhdeneuvonnasta. Lapsiasianvaltuutettu on esittänyt, että kaikille aviopareille tarjottaisiin parisuhteen tukea.

Valtuustoaloitteen mukaan tähän asti tukea on järjestetty järjestöjen ja seurakuntien toimesta, ja että tarjolla olevaa palvelua on liian vähän sen tarpeeseen nähden.

Edellä mainittujen perustelujen jälkeen valtuustoaloitteen tekijät esittävät, että Kuopion kaupunki 1) aloittaa varhaisen tuen järjestämisen parisuhteille parisuhteen laadun parantamiseksi 2) laatii ja toimeenpanee ohjelman kuopiolaisesta mallista parisuhteiden varhaiseksi tukemiseksi ja 3) tiedottaa näistä palveluista kuntalaisille.

Vastaus:

Asiakokonaisuus on laaja ja se koskettaa useita eri lapsiperhepalveluja tuottavia toimijoita. Parisuhteen varhaista tukea on tarjolla niin perusturvan kuin terveydenhuollon palveluissa. Kuopion kaupungin terveydenhuollon palvelualueella, avohoidon palveluissa, terveydenhoidon palveluissa järjestetään ja tuotetaan yksilön, pariskunnan ja perheen terveyttä edistäviä palveluja. Kaikkiin neuvolan terveystarkastuksiin sisältyy vanhemmuuden ja parisuhteen tukeminen hyvän vuorovaikutuksen ja ohjauksen avulla (THL 2019). Ajanvaraus palveluihin tapahtuu joko puhelimen, sähköisen ajanvarauksen tai avovastaanottojen kautta. Parisuhteen varhaista tukea voi saada neuvoloiden sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon terveydenhoitajien ajanvarausvastaanotoilla tai erikseen sovittuna puhelinpalveluna. Parisuhteen varhaisen tuen palveluja, mukaan lukien vanhemmuuteen liittyvät kysymykset, tarjotaan seksuaaliterveysneuvolassa, äitiys- ja lastenneuvolassa, koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa ja perheneuvolassa. Sosiaalipalveluissa esim. perhetyössä ja lapsiperheiden kotipalvelussa parisuhteen varhainen tuki kuuluu osana kokonaisvaltaista työtä. Kuopion seurakuntien perheasiain neuvottelukeskus tarjoaa parisuhteen matalan kynnyksen tukea, ilman lähetettä. Palvelu on avoin ja maksuton kaikille pareille ja asiakkaaksi voi hakeutua kaikissa parisuhteen kysymyksissä. Perheasiain neuvottelukeskuksessa asiakkaille tarjotaan ohjaus/neuvonta/terapiaa noin kuukauden sisällä yhteydenotosta 1 - 15 kertaa. Tapaamiset kestävät 75 min/kerta. Lisäksi erilaisissa parisuhteen kriisitilanteissa tukea tarjoavat eri järjestöt sekä Kriisikeskus

Tukea parisuhteelle on tällä hetkellä kyllä saatavilla, mutta palvelut ovat pirstaleisia ja niistä ei ole kaikilla toimijoilla tietoa. Lisäksi yhteinen toimintamalli

24.09.2019

54 §

ei ole vielä käytössä. Asiakkaan asioissa ja heidän luvallaan on voitu konsultoida eri asiantuntijoita ja järjestöjä tarvittaessa.

THL:n tekemän LTH-tutkimuksen mukaan kuopiolaisista 4-vuotiaiden lasten vanhemmista 56% eivät ole maininneet lastenneuvolassa tarvitsevansa tukea parisuhteeseensa. Myös Pohjois-Savon lapsi- ja perhepalvelujen muutosohjelmassa (LAPE) selvitettiin, millaista tuen tarvetta alueen perheillä on ja miten vanhemmuuden ja parisuhteen tukea tulisi kehittää. Kysely toteutettiin syksyllä 2017. Kyselyyn vastasi 963 vanhempaa, joista 276 Kuopiosta. Koko Pohjois-Savon osalta 38% vastaajista koki, ettei ollut saanut tukea parisuhteeseen, vaikka olisi sitä tarvinnut. Kuopion osalta 159 vastaajaa vastasi kysymykseen parisuhteen tuen toteutumisesta ja heistä 41% koki, ettei ollut saanut tukea parisuhteeseen, vaikka olisi sitä tarvinnut. Tulosten analysoinnin jälkeen koottiin kolme työpajaa, joihin kuntien LAPE työryhmät nimesivät edustajia eri palvelualueilta. Syntyi vanhemmuuden tuen malli.

Suunnitelma:

Vanhemmuuden tuen malli on kehikko, jota voidaan soveltaa myös parisuhteen varhaisen tuen rakentamiseen Kuopion alueella. Keskeistä on, että parisuhteen tuesta muodostuu yksi yhtenäinen kokonaisuus, joka pitää sisällään lähellä perheitä tapahtuvan neuvonnan, ohjauksen ja tuen. Lisäksi sosiaali- ja terveystieteiden on tehtävä tiivistä yhteistyötä järjestöjen ja seurakuntien kanssa mm. parisuhteen ryhmämuotoisen tuen suunnittelussa. Suositeltavaa on, että parisuhteen tuen ryhmät ja erotuen ryhmät kootaan esim. vuosikelloon, jolloin ryhmiin ohjaus ja vanhempien omatoiminen hakeutuminen palvelujen pariin helpottuvat.

Parisuhteen tuen malli rakentuu seuraavista kokonaisuuksista:

- 1) Parisuhdeasioiden puheeksiotto
- 2) Elämäntilanteisiin kuuluvaa tuki ja ohjaus
- 3) Yksilö- ja parikohtainen tuki
- 4) Parisuhteen tuen ryhmät/ vertaistuki
- 5) Apua ja tukea kriisitilanteessa

Keskeistä on jatkossa määritellä, ketkä näitä palveluja tarjoavat ja millaisilla konkreettisilla keinoilla parisuhteen tukea toteutetaan. Pääperiaate on, että tukea tarjotaan kaikille perheille, niissä palveluissa, joissa perheet luontaisesti asioivat. Lähellä perheitä tapahtuvassa tuessa, ohjauksessa, neuvonnassa on keskeistä, että vanhemman kysymyksille ja mahdollisuuksille ottaa huolen aiheita puheeksi löytyy aikaa ja tilaa. Vanhemmalla tulee olla mahdollisuus ottaa huolenaiheita puheeksi myös ilman lasta. Vanhempien mahdollisuuksia ottaa tuen tarpeita esille voidaan tukea mm. työparityöskentelyllä lasten laajojen terveystarkastusten yhteydessä.

Loppupäätelmät

Asiantuntijoiden mukaan parisuhteen varhaisen tuen näyttöön perustuvaa tutkimustietoa ei ole vielä saatavilla (ks. THL 9/2019). Kuopiossa palvelukokonaisuus-malli on olemassa, mutta se vaatii niin sisällöllistä kuin rakenteellista kehittämistä ja uudistamista. Kehittämistyössä hyödynnetään Pohjois-Savon LAPE-muutosohjelmassa tuotettua vanhemmuuden ja parisuhteen varhaisen tuen mallia, joka kokoaa pirstaleisen tuen yhdeksi kokonaisuudeksi ja joka helpottaa myös perheiden omatoimista hakeutumista parisuhteen varhaisen tuen palveluiden piiriin. Lisäksi kiinnitetään erityistä huomiota siihen, että parisuhteen tuen palveluiden kokonaisuudesta tiedotetaan kuntalaisille

24.09.2019

54 §

aikaisempaa paremmin sekä lisätään kaikkien lapsiperheiden parissa toimivien osaamista ja tietoisuutta Kuopion palvelutarjonnasta huomioiden myös sivistys- ja työterveyspalvelut.

Lausunnossa on hyödynnetty THL 9/2019 julkaisua: Vanhemmuuden ja parisuhteen tuen vahvistaminen. Teoriasta käytäntöön. Hakulinen T, Laajasalo T & Mäkelä J (toim.), PunaMusta, Helsinki, 2019.

Lausunnon laatijat ja asiantuntijat:

Pertti Lipponen, vs. terveysjohtaja
Anneli Reinikainen, va. palvelupäällikkö LMNY
Soile Hiltula, palveluesimies perhetyö
Henna Julkunen, perheneuvoja, Kuopion seurakunnan perheasiain neuvottelukeskus
Irene Venejärvi, Kuopion seurakunnan perheasiain neuvottelukeskus
Minna Rytönen, LAPE-muutosagentti
Margit Lappalainen, palveluesimies neuvolatoiminta ja lasten ja nuorten terapiapalvelut
Hanna-Mari Tanninen, terveydenhoidon palvelujen päällikkö

Vaikutusten arviointi

Esitys

Vs. terveysjohtaja Pertti Lipponen:

Perusturva- ja terveyslautakunta hyväksyy edellä olevan selvityksen ja antaa sen edelleen kaupunginhallitukselle ja -valtuustolle vastauksenaan tehtyyn aloitteeseen.

Liitteet

1 4628-2019-1 Aloite 776474_1_1.pdf

Valmistelija
Anneli Reinikainen puh. +358 44 718 6333
Pertti Lipponen puh. +358 44 718 6271
Soile Hiltula puh. +358 44 718 3733
etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

Päätösehdotus

Vs. apulaiskaupunginjohtaja Jari Saarinen

Perusturva- ja terveyslautakunta hyväksyy terveysjohtajan esityksen.

Päätös

Merkittiin, että terveydenhoidon palvelujen päällikkö Hanna-Mari Tanninen esitteli asiaa ja oli paikalla tämän asian käsittelyn ja päätöksenteon ajan klo 16.08 – 16.36.

Lautakunta päätti, että lausuntoon lisätään seuraavaa:

Lausunnossa esitetyt suunnitelmat viedään käytäntöön vuoden 2020 aikana lasten ja nuorten ja lapsiperheiden työryhmän konkretisoinnin kautta.

Perusturva- ja terveyslautakunta hyväksyi yksimielisesti vs. apulaiskaupunginjohtajan täydennetyt ehdotuksen.

